

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) www.economy.nayka.com.ua | № 7, 2021 | 29.07.2021 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2021.7.9](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.7.9)

УДК: 657.05:330

*Л. В. Гуцаленко,
д. е. н., професор, професор кафедри обліку та оподаткування,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
ORCID ID: 0000-0001-5181-8652*

*У. О. Марчук,
к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
ORCID ID: 0000-0003-0971-1303*

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ – КОНЦЕПЦІЇ ТА ПАРАДИГМИ ОБЛІКУ В ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

*L. Gutsalenko
Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of Accounting and Taxation,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv
U. Marchuk
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting and Consulting,
Kyiv National Economics University named after Vadym Hetman, Kyiv*

INTEGRATED REPORTING - CONCEPTS AND PARADIGMS ACCOUNTING TO ACHIEVE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

У статті акцентовано увагу на проблемах з якими система бухгалтерського обліку зіткнулася з настанням світової фінансової кризи, що стали основними причинами необхідності переходу на нову парадигму бухгалтерського обліку. Проаналізовано теоретичні підходи вчених щодо облікових концепцій та місця і ролі в них інтегрованої звітності в умовах сталого розвитку. Проведено аналіз і порівняльну характеристику методологічних засад облікових концепцій ретроспективного і перспективного парадигмального змісту. Наголошено на концепції сталого розвитку, яка сформувалась в результаті об'єднання трьох основних складових: економічної, соціальної та екологічної. Визначено значення кожної із складових в процесі сталого розвитку. Наголошено, що під економічною складовою сталого розвитку розуміють скорочення витрат, збільшення розміру прибутку, збільшення рівня конкурентоспроможності підприємства та інше; під екологічною – скорочення кількості використаних ресурсів і відходів та інше; соціальна складова – із покращення якості створеного продукту, умов якості життя населення та інше. Акцентовано увагу на фінансовій та нефінансовій звітності в системі інтегрованого обліку. Наведено визначення інтегрованої звітності як суттєвої інформації про те, як стратегія, управління, діяльність і перспективи організації відображають соціальний, екологічний та економічний контексти створення нею цінності у теперішній час і у майбутньому, що сформовано Міжнародною радою з інтегрованої звітності. Наведено динаміку кількості суб'єктів господарювання України, які подають звітність відповідно до

GRI. Здійснено порівняння американської та німецької ключової концепції обліку. Узагальнено, що аналіз підходів, концепцій, парадигм сформований вченими, є питанням стратегічного характеру при здійсненні планування та контролю витрат, аналізу та прогнозування, яке необхідно вирішувати в системі управлінського обліку. Наголошено, що зміна рівня нестабільності викликає переорієнтацію управлінських систем з простих на складні та наведено чотири етапи в їх розвитку, зокрема: - управління на основі контролю за виконанням (фіксація минулих подій); - управління на основі екстраполяції (темпи змін наростають, але майбутнє можна передбачити методом екстраполяції минулого); - управління на основі передбачення змін (виникнення неочікуваних явищ та прискорення темпів змін але не настільки, щоб вчасно не можна їх передбачити і визначити реакцію на них); - управління на основі гнучких екстрених рішень (виникнення нових завдань настільки швидше, що їх неможливо вчасно передбачити). Визначено місце менеджерського контролю на всіх рівнях управління та його концептуальне значення. Запропоновано концепції та парадигми обліку та інтегрованої звітності в умовах сталого розвитку.

The article focuses on the problems that the accounting system has faced with the onset of the global financial crisis, which have become the main reasons for the need to move to a new paradigm of accounting. Theoretical approaches of scientists to accounting concepts and the place and role of integrated reporting in them in terms of sustainable development are analyzed. The analysis and comparative characterization of methodological bases of accounting concepts of retrospective and perspective paradigmatic content is carried out. Emphasis is placed on the concept of sustainable development, which was formed as a result of combining three main components: economic, social and environmental. It is emphasized that the economic component of sustainable development means reducing costs, increasing profits, increasing the level of competitiveness of the enterprise and more; under environmental - reducing the amount of resources and waste used, etc .; social component - to improve the quality of the created product, the quality of life of the population and more. The value of each of the components in the process of sustainable development is determined. attention to financial and non-financial reporting in the system of integrated accounting. The dynamics of the number of business entities of Ukraine that submit reports in accordance with GRI is given. A comparison of the American and German key accounting concepts is made. It is generalized that the analysis of approaches, concepts, paradigms formed by scientists is a matter of strategic nature in the implementation of cost planning and control, analysis and forecasting, which must be addressed in the management accounting system. It is emphasized that the change of the level of instability causes reorientation of management systems from simple to complex and four stages in their development are given, in particular: - management on the basis of control over execution (fixation of the past events); - management based on extrapolation (the pace of change is increasing, but the future can be predicted by extrapolating the past); - management based on the prediction of changes (the emergence of unexpected phenomena and the acceleration of the pace of change, but not so much that it is impossible to predict them in time and determine the reaction to them); - management on the basis of flexible emergency solutions (the emergence of new tasks so fast that they can not be predicted in time). The place of managerial control at all levels of management and its conceptual significance are determined. Concepts and paradigms of accounting and integrated reporting in the conditions of sustainable development are offered.

Ключові слова: Концепції; парадигми; інтегрований облік; фінансова звітність; нефінансова звітність; управлінський облік; менеджерський контроль.

Keywords: Concepts; paradigms; integrated accounting; financial reporting; non-financial reporting; management accounting; managerial control.

Постановка проблеми. Основним вектором розвитку бухгалтерського обліку у досягненні Цілей сталого розвитку є поєднання та інтеграція фінансового та нефінансових видів обліку і звітності в межах концепції та парадигми обліку і звітності.

Основною компонентою системи інформаційного забезпечення є управлінський облік, функціональна складова якого полягає в оперативному забезпеченні менеджерів всіх рівнів достовірною інформацією про чинники сталого розвитку, які необхідно враховувати при плануванні бізнесу, здійснюючи систематичне виявлення економічних, екологічних і соціальних ризиків та формування фінансової і нефінансової звітності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання інтегрованої звітності досить широко розглядалися у працях українських та зарубіжних вчених. Наприклад Чижевська Л.В. вивчала особливості послідовності формування управлінських звітів у системі контролінгу [1]. Зоріна О. А. вважає, що «процес побудови інтегрованої системи обліку та звітності дозволить побудувати інформаційні системи таким чином, щоб задовольняти всі види і системи обліку, що ведуться на підприємстві, та складати відповідні форми звітності для задоволення потреб різних користувачів» [2]. Жук В., Замула І., Людвенко Д., Попко Є. пропонують розвиток нефінансового звітування аграрних підприємств України здійснювати з врахуванням переліку напрямів діяльності підприємства, який підлягає розкриттю у нефінансовій звітності, для задоволення інформаційних потреб внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів таких підприємств [3]. Концепціям обліку та дослідженням соціального та екологічного обліку, які відповідають вимірам сталого розвитку присвячені праці І. В. Жиглей [4]. Жиглей В.І., Захаров Д.М. окреслюють основні переваги і недоліки представлення «Звіту з управління», а також визначають основні вектори розвитку звітування для забезпечення швидкого переходу до практики інтегрованого звіту українських підприємств [5]. Яремко І.Й. проведено аналіз і порівняльну характеристику методологічних засад облікових концепцій ретроспективного і перспективного парадигмального змісту. Сформульовано принципові підходи до вироблення адаптивних засад теорії бухгалтерського обліку [6].

Не зменшуючи науковий доробок вчених щодо розвитку інтегрованої системи обліку та формування фінансової і нефінансової звітності господарюючими суб'єктами залишається поле для досліджень та дискусій.

Постановка завдання. Основним завданням дослідження є аналіз і обґрунтування парадигми обліку та інтегрованої звітності в умовах сталого розвитку та місця і ролі менеджерського контролю у формуванні достовірної інформації.

Виклад основного матеріалу. Нездатність попередньої парадигми вирішити проблеми, з якими система бухгалтерського обліку зіткнулася з настанням світової фінансової кризи, стали основними причинами необхідності переходу на нову парадигму бухгалтерського обліку. Питання економічного ризику та невизначеності стало ключовим з початком економічної кризи, як наслідок це спонукало до розробки рекомендацій стосовно забезпечення довгострокової життєздатності та стратегічної стабільності підприємств в частині переосмислення ролі наявних ресурсів, які використовують у своїй діяльності суб'єкт господарювання [7].

Концепція сталого розвитку сформувалась в результаті об'єднання трьох основних складових: економічної, соціальної та екологічної.

Під економічною складовою сталого розвитку розуміють скорочення витрат, збільшення розміру прибутку, збільшення рівня конкурентоспроможності підприємства та інше; під екологічною – скорочення кількості використаних ресурсів і відходів та інше; соціальна складова – із покращення якості створеного продукту, умов якості життя населення та інше [8].

Найбільш відомими і апробованими методиками оцінки являється «Операційний довідник щодо інтеграції екологічного та економічного обліків» Організації Об'єднаних Націй [9].

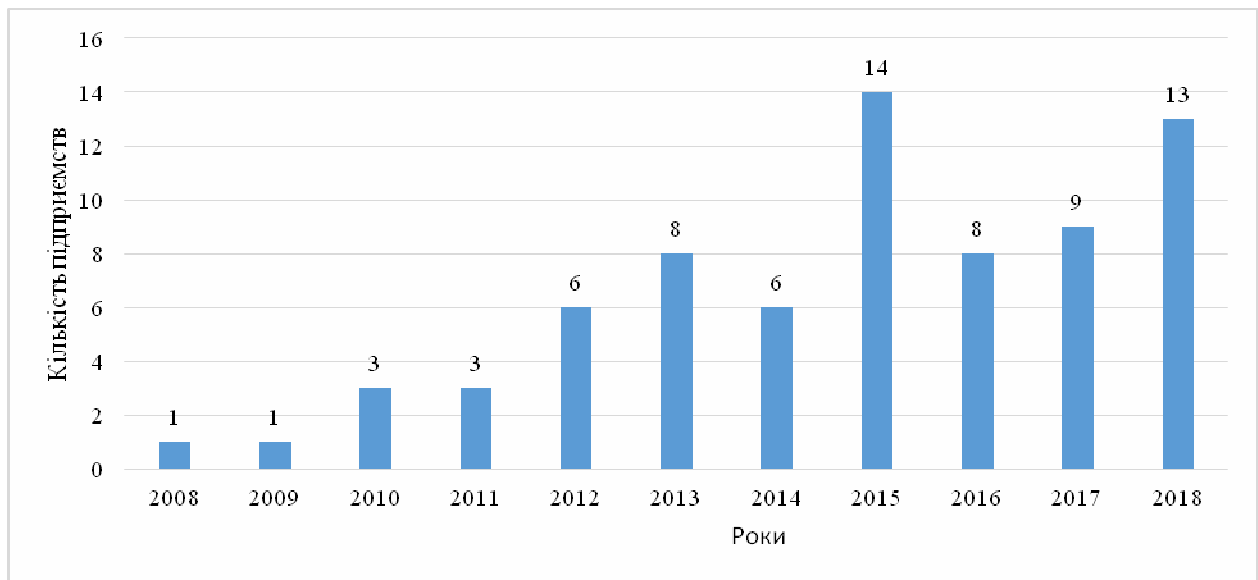
Піком у розвитку обліку сталого розвитку, що найбільш повно ілюструє конвергенцію традиційної парадигми та парадигми сталого розвитку – та одночасно є її продуктом виступає, інтегрована система обліку та звітності. За визначенням Міжнародної ради з інтегрованої звітності інтегрована звітність – це суттєва інформація про те, як стратегія, управління, діяльність і перспективи організації відображають соціальний, екологічний та економічний контексти створення нею цінності у теперішній час і у майбутньому [10].

Розвиток усіх управлінських функцій інформаційного характеру, Н.О. Лоханова рекомендує спрямовувати на створення умов для реалізації стратегічних цілей підприємства, що передбачає забезпечення ефективності процесу прийняття рішень [11].

Інтегрований облік з метою формування інтегрованої звітності, яка носить універсальний характер, спирається не лише на мультистейхольдерський підхід, але й враховує необхідність конвергенції стандартів та підходів різних видів обліку – насамперед фінансового (формування системи глобальних стандартів фінансової (МСФЗ та ЗПБО) а також нефінансової звітності) [12].

На сьогодні інформація щодо відповідності діяльності суб'єктів господарювання вимогам концепції сталого розвитку розкривається ними у різних звітних документах. Так, майже 78 % компаній у світі готують нефінансові звіти, а також 40 % компаній у світі почали включати нефінансові показники в щорічні звіти [13, с. 9].

В Україні спостерігається зростаюча динаміка щодо складання звітності відповідно до GRI (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка кількості суб'єктів господарювання України, які подають звітність відповідно до GRI*
*Джерело: [14]

У передмові до Концептуальних основ зазначено: «Фінансові звіти складаються багатьма підприємствами і надаються зовнішнім користувачам у багатьох країнах світу. І хоча такі фінансові звіти можуть виглядати однаково, вони відрізняються один від одного, оскільки кожна країна має свої соціальні, економічні та законодавчі особливості. Крім того, при встановленні національних вимог беруться до уваги потреби різних користувачів. Це розмаїття обставин призвело до використання різних визначень елементів фінансових звітів... Воно спричинило також використання різних критеріїв визначення статей фінансових звітів та різних баз оцінки. Це вплинуло й на обсяг фінансових звітів та розкриття інформації. КМСБО просив звукити ці відмінності шляхом гармонізації регулюючих положень, стандартів бухгалтерського обліку та процедур, пов'язаних зі складанням і поданням фінансових звітів» [15, с.25].

Деякі дослідники вважають, що існують розходження американської та німецької ключової концепції обліку, які свідчать, що вони відрізняються лише тим, що в американських компаніях до сфери діяльності контролера належать фінансовий і управлінський облік, а в німецьких підприємствах сферою діяльності контролера є лише внутрішній (виробничий) облік [16, с.294].

На думку Ловінської Л.Г. концептуальні основи – це система вихідних положень, заданих як постулати, що регламентують складання звітності й відповідно впливають на поточний облік [17, с.20].

Інтегрована звітність є форматом, який найбільш повно відображає структуру концепції сталого розвитку, проте потребує детального вивчення місця та ролі контролю як функції управління у формуванні її показників.

Більшість учених, як свідчить аналіз підходів, концепцій, парадигм, вважають, що питання стратегічного характеру при здійсненні планування та контролю витрат, аналізу та прогнозування необхідно вирішувати в системі управлінського обліку.

На думку М.С. Пушкаря, система контролю як функція управління має забезпечувати оцінку якості роботи підприємства. Управління за своєю сутністю є видом людської діяльності, спрямованою на вирішення проблем реалізації адекватної поведінки підприємства складному оточуючому середовищу, тому в циклі управління надзвичайно важливу роль відіграють інформаційні ресурси. Управління можна розглядати з точки зору інформаційного процесу, в якому оцінка рівня досягнення мети підприємства ґрунтується на відстеженні економічних явищ і процесів, виявленні тенденцій і відхилень як в діяльності підприємства, так і в його оточенні. Залежно від оточення, в якому функціонують підприємства (звичність подій, темпи змін, передбачення майбутнього), в історії будь-якої країни можна виділити кілька стадій розвитку економіки, обумовлених наростанням нестабільності середовища.

Зміна рівня нестабільності викликає переорієнтацію управлінських систем з простих на складні. М.С. Пушкар виділяє чотири етапи в розвитку управлінських систем:

1. Управління на основі контролю за виконанням (фіксація минулих подій).
2. Управління на основі екстраполяції (темпи змін наростають, але майбутнє можна передбачити методом екстраполяції минулого).
3. Управління на основі передбачення змін (виникнення неочікуваних явищ та прискорення темпів змін але не настільки, щоб вчасно не можна їх передбачити і визначити реакцію на них).
4. Управління на основі гнучких екстрених рішень (виникнення нових завдань настільки швидше, що їх неможливо вчасно передбачити) [18, с.55–56].

Дані управлінського обліку є основним джерелом для здійснення менеджерського контролю з метою прогнозування діяльності підприємства та прийняття певних управлінських рішень стратегічного

характеру.

Для здійснення прогнозування можливості отримання прибутків недостатньо тільки контролю за виробничими витратами, потрібні також відповідні аналітичні процедури, зокрема вертикальний і горизонтальний аналіз балансу, аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості, аналіз чинників впливу на фінансові результати, аналіз грошових потоків тощо [19, с.45].

Взаємозв'язок між концептуальним інформаційним забезпеченням менеджерів всіх рівнів підприємства наведено на рис. 2.

Концептуальне інформаційне забезпечення менеджменту всіх рівнів							Оперативне управління				
Парадигми обліку та інтегрованої звітності	Виміри сталого розвитку	Фінансовий облік	Управлінський (внутрішньогосподарський) облік	Податкові розрахунки	Оперативний облік з використанням не фінансової інформації	Дані про чинники впливу макро- середовища		Стратегічне управління			
							Менеджерський контроль на всіх рівнях управління				
							Аналітичні дослідження				
	Прогнозний облік										
	Стратегічний контроль										
	соціальний, екологічний, економічний		Фінансова звітність		Нефінансова звітність						
Інтегрований облік											

Рис. 2. Концепції та парадигми обліку

На наш погляд, *менеджерський контроль* – це глобальна модель, що об'єднує контроль за єдиною системою фінансового, управлінського обліку та податкових розрахунків, яка забезпечує керівників і спеціалістів підприємства виробничою інформацією для прийняття ефективних рішень, та формування інтегрованої звітності, а також інвесторів інформацією для здійснення об'єктивної оцінки діяльності підприємства.

Висновки. На основі систематизації доробку науковців щодо розмежування сучасних видів та концепцій обліку автором сформовано парадигми обліку та інтегрованої звітності в умовах сталого розвитку та місця і ролі менеджерського контролю у формуванні достовірної інформації.

Література.

1. Чижевська Л.В. Формування управлінської звітності в системі контролінгу підприємства. Міжнародний збірник наукових праць на базі Державного університету «Житомирська політехніка» «Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу». 2021. №1 (48). С. 52-57.
2. Зоріна О.А. Організація інтегрованої системи обліку та звітності як інформаційної бази аналізу. Экономика Крыма. 2011. № 2(35). С. 265-26.
3. Zhuk, V., Zamula, I., Liudvenko, D. and Popko, Ye. (2020), Development of non-financial reporting of agricultural enterprises of Ukraine. Agricultural and Resource Economics, vol. 6, no. 4, pp. 76–89, URL: <https://are-journal.com>.
4. Жиглей І.В. Бухгалтерський облік соціально відповідальної діяльності суб'єктів господарювання: необхідність та орієнтири розвитку: Монографія. Житомир: ЖДТУ, 2010. 496 с.
5. Жиглей В.І., Захаров Д.М. Звіт з управління – складова фінансової, нефінансової чи інтегрованої звітності? Міжнародний збірник наукових праць на базі Державного університету «Житомирська політехніка» «Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу». 2019. №1 (42). С. 18-24.
6. Яремко І. Й. Концепції і парадигми бухгалтерського обліку як система наукових основ теорії.

Вісник Нац. ун-ту «Львів. політехніка». 2010. № 691. С. 246-252.

7. Fatimatu Zahra M. and Kusumastuti R.. The determinant of working capital management of manufacturing companies. *MIMBAR. Jurnal Sosial dan Pembangunan*, 32(2), pp. 276. 2017. DOI: <https://doi.org/10.29313/mimbar.v32i2.1872>

8. Пилипів Н. І., П'ятничук І. Д., Максимів Ю. В. Забезпечення сталого розвитку підприємства сучасним інструментарієм стратегічного управління: концепція бізнес-адміністрування. Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Івано-Франківськ, 11-13 жовтня 2017 р.). Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2017. С. 376-379.

9. Integrated Environmental and Economic Accounting An Operational Manual [Текст]. United Nations Department of Economic and Social Affairs Statistics Division. Series F, No. 78, New York, 2000, 260 p.

10. Towards Integrated Reporting: Communicating Value in the 21st Century'. September. URL: http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2011/09/IR-Discussion-Paper-2011_spreads.pdf.

11. Лоханова Н. О. Застосування системи збалансованих показників у системі стратегічного управлінського обліку закладів ресторанного господарства. *Ефективна економіка*. 2015. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_21.

12. Макаренко І. О. Інтеграція сучасних видів та концепції бухгалтерського обліку для цілей сталого розвитку. *Фінансовий простір* № 1 (25) 2017 URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/504>

13. Saprykina, M. (2019) Why business reports on sustainable development; <https://www.althoughda.com.ua/rus/columns/2019/10/31/653160/>

14. Zhuk V., Zamula I., Liudvenko D., Popko Y. (2020). Development of non-financial reporting of agricultural enterprises of Ukraine. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific*. Vol. 6, No. 4, 76-89.

15. Моссаковський В. Гармонізація обліку. *Бухгалтерський облік і аудит : наук.-практ. журн.* 2006. № 4. С. 24–32.

16. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : моногр. К. : Центр учбової літератури, 2007. 522 с.

17. Ловінська Л. Г. Оцінка в бухгалтерському обліку: моногр. К. : КНЕУ, 2006. 256 с.

18. Пушкар М. С. Філософія обліку. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 157 с.

19. Гуцаленко Л. В. Менеджерський контроль за формуванням прибутку підприємств. *Научно-теоретический и практический журнал. Оралдын Ғылым Жаршысы*. ЖШС «Уралнаучкнига». 2008. № 6 (14). С. 40–46.

References.

1. Chyzhevska, L.V. (2021), "Formation of management reporting in the controlling system of the enterprise", International collection of scientific papers on the basis of the State University "Zhytomyr Polytechnic" "Problems of theory and methodology of accounting, control and analysis", vol. 1 (48), pp. 52-57.

2. Zorina, O.A. (2011), "Organization of an integrated accounting and reporting system as an information base for analysis", *Ekonomika Kryma*, Vol. 2(35), pp. 265-26.

3. Zhuk, V., Zamula, I., Liudvenko, D. and Popko, Ye. (2020), "Development of non-financial reporting of agricultural enterprises of Ukraine", *Agricultural and Resource Economics*, vol. 6, no. 4, pp. 76–89, available at: <https://are-journal.com> (Accessed 10 July 2021).

4. Zhyhlei, I.V. (2010), *Bukhhalterskyi oblik sotsialno vidpovidalnoi diialnosti subiektiv hospodariuvannia: neobkhdnist ta oriientyry rozvytku* [Accounting for socially responsible activities of business entities: the need and guidelines for development], ZhDTU, Zhytomyr, Ukraine.

5. Zhyhlei, V.I. and Zakharov, D.M. (2019), "Is the management report a component of financial, non-financial or integrated reporting?", International collection of scientific papers on the basis of the State University "Zhytomyr Polytechnic". *Problems of theory and methodology of accounting, control and analysis*, Vol.1 (42), pp.18-24.

6. Yaremko, I. J. (2010), "Concepts and paradigms of accounting as a system of scientific foundations of theory", *Visnyk Nac. un-tu «L'viv politexnika»*, Vol. 691, pp. 246-252.

7. Fatimatu Zahra, M. and Kusumastuti, R. (2017), "The determinant of working capital management of manufacturing companies", *MIMBAR. Jurnal Sosial dan Pembangunan*, vol. 32(2), pp. 276. DOI: <https://doi.org/10.29313/mimbar.v32i2.1872>

8. Pylypiv, N.I. Pyatnychuk, I.D. and Maksymov, Yu. V. (2017), "Ensuring sustainable development of the enterprise with modern tools of strategic management: the concept of business administration", *Teoriya i praktyka strategichnogo upravlinnya rozvytkom galuzevy`x i regional`ny`x suspil`ny`x sy`stem: materialy` VI Mizhnarodnoyi naukovo-prakty`chnoyi konferencyi* [Theory and practice of strategic management of development of branch and regional social systems: materials of the VI International scientific and practical conference], IFNTUNG, Ivano-Frankivsk, Ukraine, pp. 376-379.

9. United Nations Department of Economic and Social Affairs Statistics Division (2010), *Integrated Environmental and Economic Accounting An Operational Manual*, Series F, No. 78, United Nations Department of Economic and Social Affairs Statistics Division, New York, USA.

10. International Integrated Reporting Committee (2011), "Towards Integrated Reporting:

Communicating Value in the 21st Century”, available at: http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2011/09/IR-Discussion-Paper-2011_spreads.pdf (Accessed 10 July 2021).

11. Loxanova, N. O. (2015), “Application of the system of balanced indicators in the system of strategic management accounting of restaurants”, *Efekty`vna ekonomika*, Vol. 11, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_21 (Accessed 10 July 2021).

12. Makarenko, I. O. (2017), “Integration of modern types and concepts of accounting for sustainable development”, *Finansovy`j prostir*, Vol. 1 (25), available at: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/504> (Accessed 10 July 2021).

13. Saprykina, M. (2019), “Why business reports on sustainable development?”, available at: <https://www.althoughda.com.ua/rus/columns/2019/10/31/653160/> (Accessed 10 July 2021).

14. Zhuk, V. Zamula, I. Liudvenko, D. and Popko, Y. (2020), “Development of non-financial reporting of agricultural enterprises of Ukraine”, *Agricultural and Resource Economics: International Scientific*, Vol. 6, No. 4, pp. 76-89.

15. Mossakovs`ky`, V. (2006), “Harmonization of accounting”, *Buxgalters`ky`j oblik i audy`t : nauk.-prakt. zhurn.*, Vol. 4, pp. 24–32.

16. Golov, S. F. (2007), *Buxgalters`ky`j oblik v Ukraini: analiz stanu ta perspekty`vy` rozvy`tku* [Accounting in Ukraine: analysis of the state and prospects of development], Centr uchbovoyi literatury, Kyiv, Ukraine.

17. Lovins`ka, L. G. (2006), *Ocinka v buxgalters`komu obliku* [Valuation in accounting], KNEU, Kyiv, Ukraine.

18. Pushkar, M. S. (2002), *Filosofiya obliku* [Philosophy of accounting], Kart-blansh, Ternopil`, Ukraine.

19. Gutsalenko, L. V. (2008), “Managerial control over the formation of corporate profits”, *Nauchno-teorety`chesky`j y` prakty`chesky`j zhurnal*. Oraldyn Fylym Zharshysy. ZhShS «Uralnauchkny`ga», Vol. 6 (14), pp. 40–46.

Стаття надійшла до редакції 20.07.2021 р.